

Петар Д. ШЕРОВИЋ

БОКЕЉСКИ КАПЕТАНИ И ЊИХОВИ БРОДОВИ КРАЈЕМ ХVIII И ПОЧЕТКОМ ХIХ ВЕКА*

По налогу млетачке власти »dei savi alla mercanzia« из г. 1789 били су у месецу јануару г. 1790 пописани сви »патентовани« поморски капетани у Боки Которској. Из овог пописа износимо ниже наведене податке, из којих се види, која је општина и колико у оно доба имала, »патентованих« капетана, а по извештајима неких од ових општина види се и каквим су бродовима ти капетани заповедали.

I КОТОР

1) Капетан Петар Бабић, добио »патенту« у Млецима у лету г. 1789, а у доба пописа се налазио на путовању.

II ДОБРОТА

Капетани: Филип Ђуров конте Ивановић, Антон пок. Крста Маровић, Илија Лучин Трипковић, Ђуро пок. Пава Маровић, Марко пок. Мата Петровић, Вицко пок. Крста Дабиновић, Стјепо пок. Пера Дабиновић, Богдан пок. Јоза Дабиновић, Ђуро пок. Јоза Дабиновић, Илија Стјепов Радимир, Адам Матов Вуловић.

III ПРЧАЊ

Капетани: Паво Ивов Луковић (шамбек),* Мијо Луковић (пјелег), Ђуро Сбутега (пјелег), Илија Вуловић (пјелег), Петар Сбутега (пјелег), Крсто Сбутега (пјелег), Мато Луковић (полака), Петар Липовац (сесџија), Силвестар Бевилаква (полака), Трипо Бамба (пјелег), Иван конте Бескућа (шамбек), Божо Ђуровић (сесџија), Нико Верона (пјелег), Иво Верона (пјелег), Блажо Флорио (пјелег), Јосип Флорио (пјелег), Иван Висин (пјелег), Паско Висин (пјелег), Лука Лазари (полака), Франо Маркезини (полака), Ђуро Лазари (пјелег), Марко Лазари (полака).

IV ПЕРАСТ

Капетани: Мато пок. Антона Бронца (вашел), Томо пок. Гргура Бронца (сесџија), Марко Стјепов Косовић (вашел), Јосип пок. Мартина Шировић (полака), Крсто Ивов Косовић (полака), Симон Ивов Косовић (вашел), Јосип Гргуров Странић (полака), Крсто пок. Вицка Коловић (сесџија), Јосип Вицков Кршанац (сесџија), Иван пок. Трипа Замбела (сесџија), Петар Ников Гагрица (вашел), Вицко Иванов Ловренчевић (сесџија), Тодор пок. Михајла Вуковић (сесџија), Вицко пок. Ника Коловић-Матикола (сесџија), Антон пок. Мартина Шировић (полака), Марко пок. Мата Жаратовић (полака), Нико Франов Рупчић

* Текст преузет из: *Јадранска стража, Glasnik Udruženja jadranska straža*, god. X, br. 7, juli 1932.

* Реч у загради значи врст брода.

(сесchia), Томо пок. Гргура Кокоља (сесchia), Антун пок. Ива Лица (полака), Марко пок. Пера Војводић (вашел), Крсто пок. Антуна Бронца (вашел), Трипо пок. Антуна Бронца (полака), Ђуро Радов Вукасовић (вашел), Трипо пок. Ива Кусовић (полака), Мато пок. Јова Мрша (трабакул).

У списку су наведени и капетани из Пераста, који су пловили, а нису имали »патента«. То су била следећа лица:

Капетани: Нико пок. Гргура Марчинко (пјелег), Антон пок. Јова Мрша (пјелег), Антон Франов Коловић-Матикола (пјелег), Јулије пок. Николе Коловић-Матикола (пјелег), Антон пок. Петра Војводић (пјелег), Паво Лазарев Сума (пјелег), Иван пок. Мата Братичевић (пјелег), Михајло Трипов Павовић (мали пјелег), Александар пок. Ива Даниловић (мали пјелег), Антон Крстов Перановић (мали пјелег).

V РИСАН

Капетани: Драго Драгичевић (полака), Ристо Драгичевић (трабакул), Илија Лучић (полака), Божо Милиновић из Мориња (полака).

Управа општине рисанске, која је овај списак сачинила, каже у извештају, да се капетан Илија Лучић налази код своје куће, а да на његову броду путује капетан Трипо Гузина из Пераста.

VI ТОПЛА

(данашња Општина херцеговска)

Капетани: Сава Шарабаћа, Сава Матијашевић, Симо, речени Васо, Ђурасовић, Митар Јанковић, Михајло Лазовић, Васо Бошковић речени Цотовић, Томан Сенић, Јаков Сенић, Франо Горакућа, Марко Панајоти, Јеролим Ђуричић, Јеролим Јововић речени Стратиновић, Јово Мусић, Нико Мусић, Перо Комљеновић, Никола Зубац, Илија Цицовић, Андрија Митровић, Никола Ђоновић, Стефан Јововић, речени Стратиновић, Никола Вучетић.

*

Општина будванска јавља, да нема »патентованих« капетана, а из других приморских општина нема никаквих података, што, вероватно, значи, да ни у њима није било таквих капетана.

Тражило се још, да се у извештају наведу посебно они капетани, који уживају (у трговачком смислу) добар глас, а посебно они, који су изгубили кредит. За ове последње је требало потанко навести узроке и време, када се то догодило. За све наведене капетане општине су изјавиле, да су угледни људи, који уживају врло добар глас.

* * *

Други је још интересантнији попис »патентованих« бродова, који је саставила лучка капетанија у Росама (Порто Росе) у Боки дне 16 октобра 1807, а био је достављен дне 22 марта 1808 из Котора француском дивизијском ђенералу Clouzel-у, заповеднику Дубровника и Боке Которске.

У овом су списку, који је такођер састављен по општинама, покрај имена капетана и врсте брода, наведена и имена бродова, те број топова, посаде као и тонаже, чега у првом попису нема.

Ево тог пописа:

I ОПШТИНА ХЕРЦЕГНОВСКА

Име и презиме капетана	Врста брода	Име брода	број топова	број посаде	број тона
Никола Накичевић*	бригантин	Корист	4	9	158
Аким Вујасић	бригантин	Величанствени	6	10	164
Василије Ђурасовић	нава	Слава	10	18	412
Петар Бошковић	полака	Бисер	10	14	315
Димитрије Гојковић	нава	Судбина	8	16	314
Лука Грушић	бригантин	Племенити	6	12	250
Спиридон Грушић	бригантин	Лијепи Беч	4	9	125
Спиридон Иванковић	бригантин	Младић	6	14	300
Јеролим Видаковић	полака	Поликсена	8	14	275
Јован Мусић	бригантин	Исток	4	12	200
Спиридон Маловић	бригантин	Св. Богородица са Хијоса	4	9	126
Лазар Маловић	трабакул	Пажљиви	4	9	158
Богдан Цицковић	полака	Св. Спиридон	2	6	70

II ОПШТИНА ПЕРАШКА

Име и презиме капетана	Врста брода	Име брода	број топова	број посаде	број тона
Симо Косовић	нава	Марљивост	8	16	220
Алвизе Косовић	бригантин	Јулије	6	13	180
Стијепо Матикола	нава	Минерва	8	14	250
Алвизе Змајевић	брик	Константин	4	12	150
Трипо Мрша	брик	Лав	4	13	170
Матија Перовић	брик	Мудри	4	14	263
Крсто Вукасовић	брик	Оцеан	4	9	170
Антон Лица	брик	Провидност	6	10	148
Трипо Башић	брик	Ханибал	4	9	133
Иван Матикола	пјелег	Бонавентура	2	9	136
Алекс. Вукасовић	пјелег	Плен	-	-	160

III ОПШТИНА РИСАНСКА

Име и презиме капетана	Врста брода	Име брода	број топова	број посаде	број тона
Лука Милиновић	бригантин	Победник	6	10	162
Никола Милиновић	бригантин	Великодушни	4	9	120
Спиридон Берберовић	бригантин	Триумф	6	12	170
Лука Бербер	полака	Пробуђени	4	10	120
Стефан Шортан	трабакул	Одважни	4	8	110

* По свој прилици треба да буде Никичевић.

IV ОПШТИНА ДОБРОТСКА

Име и презиме капетана	Врста брода	Име брода	број топова	број посаде	број тона
Павао Дабиновић	тартана	Орао	10	18	220
Антон Косовић	тартана	Девојчица	6	14	120
Блажо Радимири	тартана	Побожност	10	11	110
Иван Радимири	брик	Снага	8	10	220
Богдан Дабиновић	полака	Дијана	8	15	220
Томо Радимири	тартана	Доброта	6	12	150
Паво Радимири	тартана	Ружа	6	15	150
Томо Маровић	тартана	Храброст	8	12	160
Рафаило Марковић	бригантин	Корисни	10	12	150
Антон Трипковић	бригантин	Голубица	10	12	160
Вицко Трипковић	тартана	Славни	4	10	105
Р. конте Ивановић	трабакул	Сирена	14	18	200
Илија Дабиновић	тартана	Узвишени	6	11	123
Паво Миловић	трабакул	Госпа од Шкрпјела	2	6	54
Марко Радимири	пјелег	Плодна	10	16	182
Нико Радимири	тартана	Срећин	6	8	91
Иван Радимири	пјелег	Предузеће	6	10	150
Антон Трипковић	тартана	Дјевица	12	16	163
Павао Каменаровић	тартана	Вулкан	10	14	220
Антон Петковић	тартана	Добро дошла	6	12	140
Илија Радимири	тартана	Учтиви	6	7	75
Крсто Радоничић	пјелег	Пенелопа	8	12	175
Вицко Радоничић	полака	Алеанса	12	15	181
Мато Дапчевић	полака	Браћа	2	9	50
Адам Илић	пјелег	Нимфа	8	15	245
Марко Радоничић	полака	Слога	12	8	(?)19
Јосип Трипковић	carlanghich	Поштење	16	22	200
Божо Трипковић	трабакул	Завидни	4	10	106
Лука Матковић	пјелег	Суднина	2	7	70
Илија Дабиновић	пјелег	Св. Антон	4	8	75
Крсто Радоничић	полака	Атила	8	16	250
Крсто Маровић	пјелег	Црнац	4	8	86
Паво Дабиновић	тартана	Марија	10	18	215
Антон Каменаровић	бригантин	Ћутљиви	8	14	168
Ђуро Каменаровић	бригантин	Злато	6	12	142

V ОПШТИНА ПРЧАЊСКА

Име и презиме капетана	Врста брода	Име брода	број топова	број посаде	број тона
Петар Маркезини	тартана	Откупљење	12	14	218
Александар Луковић	тартана	Срећа	12	15	247
Андрија Мараси	полака	Доброхотност	10	13	250
Филип Шкаљарин	брик	Заштита	4	12	247
Гашпар Гамбаро	брик	Ластавица	4	12	146
Антон Флорио	брик	Дух	10	10	225
Марко Матковић	брик	Св. Спиридон	8	14	197
Брно Лазари	пјелег	Опрезни	2	12	236
Богдан Белавита	пјелег	Доброучињен	2	9	85
Нико Лазари	пјелег	Ганимед	4	7	147
Филип Михнић	пјелег	Изврсни	6	10	88
Франо Ђуровић	пјелег	Мирни	2	8	74
Мато конте Бескућа	пјелег	Тихи	6	10	147

Јосип Кавало	пјелег	Гласање	2	12	91
Августин Луковић	пјелег	Морски коњ	4	8	103
Ловро Сбутега	пјелег	Хитри	4	10	90
Спиридон Луковић	пјелег	Крепостни	4	9	94
Трипо Луковић	брик	Поштени	6	10	200
Петар Луковић	пјелег	Добри	8	14	115
Ђорђе Милетић	пјелег	Ован	2	10	111
Антон Николић	пјелег	Починак	2	8	56
Јосип Мараси	тартана	Дружина	14	7	218
Петар Бескућа	брик	Три брата	6	14	260
Антон Бескућа	брик	Часни Бокелъ	4	12	196

VI ГРАД КОТОР И МУО

Име и презиме капетана	Врста брода	Име брода	број топова	број посаде	број тона
Петар Липовац	полака	Ћудљиви	6	13	203
Андрија Вуковић	брик	Рафаило	4	11	147
Вицко Лоренцини	брик	Царски	2	11	161
Никола Петровић	брик	Мај	4	12	163
Спирид. Матковић	пјелег	-	2	8	80
Марко Јанковић	пјелег	Срећни	-	6	84

VII ЛЕПЕТАНЕ

Име и презиме капетана	Врста брода	Име брода	број топова	број посаде	број тона
Вицко Николовић	брик	Триумфујући	4	8	88
Марко Томановић	пифаро	Сврачак	2	7	64
Лука Илић	трабакул	Кола	2	8	80

VIII ЛУШТИЦА И КРТОЛИ

Име и презиме капетана	Врста брода	Име брода	број топова	број посаде	број тона
Гаврил Мишевић	бригантин	Св. Спиридон	2	10	104
Филип Барбић	трабакул	Приљежни	2	6	62
Лука Барбић	трабакул	Премили	2	6	58

IX ЛАСТВА

Име и презиме капетана	Врста брода	Име брода	број топова	број посаде	број тона
Мато Никелња	полака	Лисица	6	10	184

* * *

Пошто смо из италијанског оригинала, који нам је био на расположењу, навели два горња списка тачно у преводу на нашем језику, употпунићемо их подацима, црпљеним из чланка »Статистика бродова у Боки Которској године

1809«, који је велечасни господин Антон Милошевић, препозит и бискуп. викар из Котора, објавио у Вјеснику кр. државног архива у Загребу године 1925, а који, будући да је штампан у скроз научном часопису, није приступачан ширим круговима, који се занимају прошлошћу нашег поморства.

Из тог чланка преносимо следеће податке: 1) Котор је г. 1809 имао 1 брод дуге пловидбе и три мања брода. 2) Доброта је имала 33 брода дуге пловидбе и 24 мања брода. Доброћани су превозили терет на великим бродовима до Цариграда, Смирне, Александрије и по свим пристаништима Средоземног Мора до Гибралтара, а са мањим бродовима трговали су са Млецима и осталим приморским местима на Јадрану. 3) Прчањ је имао 25 бродова дуге пловидбе и 4 мања брода. Прчањани су трговали са разним пристаништима Леванта, те Пуљом, Трстом и Млецима. 4) Пераст је имао 5 бродова дуге пловидбе и 9 мањих. 5) Столив је имао 1 брод дуге пловидбе и 11 мањих бродова. 6) Муо је имао 8 бродова дуге пловидбе и 20 мањих. 7) У Лепетанима, селу које припада општини которској, била су 4 брода дуге пловидбе и 10 мањих. 8) Рисан је имао 3 мала брода. 9) Морињ (село које припада општини рисанској) имало је 3 брода дуге пловидбе и 8 мањих бродова. 10) Херцегови је имао 3 брода дуге пловидбе и 4 мања. 11) Топла (село крај Херцеговога, где је било седиште општине херцеговске) имало је 3 брода дуге пловидбе и 3 мања брода. 12) Кути имали су 1 брод дуге пловидбе, али је био распремљен. 13) Мокрине су имале такођер 1 брод дуге пловидбе распремљен и 1 мањи брод. 14) Поди су имали исто 1 брод дуге пловидбе распремљен и 1 мањи брод. 15) Кумбор је имао 4 брода дуге пловидбе, али су били сви распремљени. 16) У Баошићима је био само 1 мањи брод. 17) Бијела је имала 2 брода дуге пловидбе, али оба распремљена и 3 мања брода. Бијељани су трговали с Далмацијом и Арбанијом. Сва ова места наведена под бр. 13-18 припадају општини херцеговској. 18) Луштица је имала 1 брод дуге пловидбе и 2 мања брода. Луштитчани су у главном трговали с Турском Арбанијом. 19) У Кртолима није било бродова, већ само неколико лађа на весла (барака). 20) У Тивту је било 10 мањих бродова. 21) Будва је имала само два мања брода.

Велеч. госп. препозит Милошевић ове је податке о бокелским бродовима црпао из Архива бившег далматинског намесништва у Задру. Ови су подаци били као прилог једном већем извештају владиног делегата у Котору Луиђа Паулучи-а од 21 септембра 1810, који је врло важан за познавање ондашњих прилика у Боки Которској. И ако је извештај из год. 1810, вероватно ће овај прилог, који се односи на бокелско поморство, потицати из год. 1809, па је зато велеч. писац у наслову чланка и навео ову годину.

Ако упоредимо ове податке са предњим списком, видимо, да ипак има разлике у броју наведених бродова и ако је између једног и другог размак само од две године. Док су прва два списка састављена по општинама, у овом чланку је наведено за свако место посебно, колико је имало бродова, али немамо њихових имена, нити имена капетана.

Предње износимо у вези с нашим чланком о бокелским капетанима и њиховим бродовима из г. 1832, објављеним у свесци за јануар год. 1927 ове ревије, као прилог упознавању прошлости бокелског поморства.